

mindste detalje. Kunne de dog ikke beskæftige sig med det, der er alvorligt? Mere velfærd og lidt mindre emsighed, som statsministeren udtrykte det i åbningstalen i oktober.

Jeg tror, det er ved at blive et problem, for jeg frygter selv som varm tilhænger af grundprincipperne i velfærdssamfundet, at solidariteten, som det hele er bygget op omkring, begynder at smuldre. Så er det, man føler, at det knager, så gider man ikke have noget med det at gøre, og så er det, man klarer sig selv eller forsøger at mingelere den.

Der er navnlig én problemstilling i forbindelse med det med borgerne, som jeg gerne ville trække frem, for jeg kan ikke i denne taletid nå det hele igennem, selv om det er utrolig interessant. Jeg tror, vi er mange herinde, der i mange år har troet, at når vi havde lavet en lov og vi havde været nede i detaljerne og sørget for under udvalgsbehandlingen at få dækket det område ind, så noget, som vi ikke havde været opmærksomme på, kom med, og når vi så fik det vedtaget, havde vi gjort vores arbejde godt. Så kom vi ud med en lov, som var utrolig kompliceret, utrolig detaljeret, og så troede vi, at vi havde sikret retssikkerheden for de svageste.

Jeg er virkelig kommet alvorligt i tvivl om, om det er rigtigt. Jeg er selv ved at vende det om og sige: Retssikkerhed for de svageste får vi den dag, loven er så forståelig og reglerne så klare, at den svage kan forstå, hvad der er vedkommendes ret, og når man ikke deponerer sin retssikkerhed hos en sagsbehandler eller i et skuffecirkulære, som økonomiudvalget har fremsat ude i kommunen.

Jeg tror, vi skal til at tænke om og lade være med at tro, at vi med meget detaljerede regler gavner de svageste. Jeg tror, det er ved at blive sådan, at det er de stærkeste, det er dem, der er vel skåret for tungebåndet, dem, der er frække oppe i socialforvaltningen, der kan snakke sig igennem til det, de nu har brug for, og de svage må melde pas. Det kan ikke være det, vi ville med den lovgivning.

Så hele balancegangen hedder: Hvordan kan vi forenkle og styrke retssikkerheden for de svageste og give dem mulighed for at gennemskue, hvad der er deres ret, og hvad der er deres pligt, og så samtidig have regler, som selvfølgelig også tilgodeser andre borgere?

Man taler så meget om lovens åg, men man glemmer jo nok en gang imellem, at et åg i virkeligheden er noget, der fordeler byrder, og ikke noget, der tynger ned. Vi skal have love, vi skal

have regler. Det er det, et samfund er bygget på, for den stærkeste skal ikke bare puffe den svage omkuld, men vi har gjort det så detaljeret, at vi i virkeligheden er ved at nå dertil, at kun den stærke, den veltalende og den halvfrække kan komme til og komme igennem.

Vi udsender også signaler om mistillid til borgerne. Jeg kan stadig ikke forstå, at vi udsætter nogle af de svageste borgere for en kamp for de mest elementære ting. En skleroseramt ung pige, der sidder i kørestol, skal have en ny kørestol. Hun lider af en livsvarig, uhelbredelig sygdom, men skal hun have en ny kørestol, skal hun først til sin praktiserende læge, som henviser til speciallægen, måske videre til sygehuset for endelig langt om længe at få den fornyede erklæring på, at hun stadig lider af sklerose. Ja, det gør hun, for hun kan ikke komme sig. Men hele den mistillid, der ligger i, at der nok er én her, der er ude på at score en ny kørestol – jeg tror, den unge pige ville være lykkelig, hvis hun kunne smide den ud af vinduet!

Og hele dette signal om, at man skal kæmpe sig frem til de mest elementære ting, er et dårligt signal, for hvis vi når dertil, at borgerne betragter det offentlige som hovedfjenden, har vi ikke meget velfærdssamfund eller velfærd i det hele taget tilbage; så får vi nogle massive sammenstødsproblemer i vores ellers homogene samfund.

Det problem er ikke nemt at løse, sagde statsministeren mellem linjerne, og det er jeg fuldstændig klar over. Af samme grund er det heller ikke omfattet af den dagsorden, som jeg nu om lidt vil vende tilbage til, og at det ikke er med, ved jeg at der er nogle der beklager, men det er altså ikke nemt at formulere en dagsorden om det.

Men jeg vil gerne understrege, at det også i forholdet mellem det offentlige system og borgerne er utrolig væsentligt, at vi kan bevare den solidaritet, vi gerne vil, for at samfundet overhovedet kan fungere.

I forhold til virksomhederne tror jeg det er nemmere – ikke at det er nemt, vil jeg gerne understrege, men her er det altså nemmere – at tage fat, fordi det er mere konkret og vi ved, hvad det er, virksomhederne igen og igen og ikke mindst de små erhvervsdrivende bøvlere med, om man nu kan lide udtrykket eller ej, men som de altså klager over, og det er de mange love og regler, som de ikke når at sætte sig ind i, og det er indberetningerne, som mange gange, således som statsministeren redegjorde